سەرۆکی حکیم داوای بەکتا هەنانی دەسی هاوپەیمانێتی نوودووێتی بە گفتوگۆ دکات و داوا دکات ئاوە بە پێوەندی دوو قۆی لەسەر بناغە بڕژوەندی هاوبەش بگات

9-3-2024 لەدیوانی بەغداد بە کۆسایەتییە دیارکانی بواری سیاست و کۆمەلایەتی و سەندیکایی لە رۆژی بەڕێز عەمار حکیم سەرکی ئووتی حیکمەی نیشتمانی گرنگی گفتوگۆکردن و ژووری فیکری بە تاوتوێکردنی سروشتی عەراقی دەسی بنیاتنانی خستە ووو، سەرتا پیرۆزبایی نزیکی هاتنی مانگی ڕەمەزانی لە ئامادەبووان کرد و دووبارەش پیرۆزبایی رۆژی خانمانی لەخانمان کرد بەبۆنەی ڕۆژی جیهانی تایبەت بەوان، ئینجا لەسەرتای قسەکانی باسی غەزە و گەلە ستەم دیدەکەی کرد، سەماحەتی گوتی ژمارەی شەهیدان و بریندارانی دەریدەخات کە کوشتنی بکۆمەڵە لەپێش چاوی و بیستنی هەموو جیهان بە پالپشتی نەو دووێتی ئەنجام دەدرێت، لە هەمان کاتیشدا ئاوە بەیارانی داوای ڕاگرتنی شەڕ دەکەن ووو لە کۆمی دکات، ووونیشی کردووە کە بەهای شارستانێتی ڕۆژاوا لەسەر لەوارەهەی ئاو کارساتانی لە فەلەستین و غەزە ووودەدەن.

سەماحەتی ئاماژەی کرد کە سەیرکردن لە گۆشەیەکی دیکە بە ئاو قەیرانی دەریدەخات کە ئاو ئیسرائیلی 70 ساڵە باسی مەزڵەوومیەتی خۆی دکات ڕاست نییە، جگە لە لێکترازانی سیاسی و ئابووری و کۆمەلایەتی لە قەوارەی ئیسرائیل، ووونیکردووە کە عەراق لەدەخێکی سەقامگیری دۆزێت و لە دەخی شەڕکردن هاتووتە دەخی بەیەك گەیاندن لە ووی کۆمەڵایەتی، ئاوەشی گەیاندووە بە بەرەوبردنی فرەیی و هاوە و کەشتی هەموان دەیدەن، دووپاتیشی کردووە کە هاوڵی ئاوە لە ئارا هەیە بە ئاوەی ئاو سەقامگیرییەی عیراق بخەیاوە بینیوە بە سەقامگیری هەمیشەیی بگەدرێت، نموونەشی بە هاوپەیمانێتی بەرەوبردنی دووێت هەناوە و گوتی دەرگاکان بە هەموان کراوەن و بەستنەوەی بڕژوەندییەکانی خەڵکی بە سەقامگیری دەبێتە هەکارێك بە ئاوەی گەیانەوە بە سەردەمی گەرشوونی زەر قورس بێت.

سەماحەتی ئاماژەی بە پشکۆتنی دەخی ئەمنی کرد و گوتی هەندێك کون وکەلەبەر هەن بەڵام کاریگەری لەسەر دەخە نییە، هەروەها هەندێك کەشە و ململانێی هەزکانیش هەیە کە گرنگە چارسەر بکرێت بە ئاوەی ڕێگا لە فیتنە و کەشەی زیاتر بگیرێت، دووپاتیشی کردووە کە سەقامگیری دەبێتە هەی گەشەسەندن ئاوەش ڕۆژانە هاولاتی هەستی پەدکات لەدەگەی کار و ئاو پرۆژانەی لەسەر تەواوبوونن، هەورەها داوای کرد چاودێری ئەزموونی حکومەتکانی پشوو بکرێت، هەروەها گوتیشی گەشەپەدان ڕێزمەندی شەقام لەگەڵ خەی دەهەنێت و ڕۆمی سیاسی تەکەم دکات،

سەماحەتی حکیم ئاماژەی بە گرنگی دەستگرتن بە سەقامگیری و پاپشتی گەشەپەدان و بلاوکردنەوەی شتی ئەرێنی جەهەشتنی بە ئومێدی زەر گرنگی هەیە، ووونیشی کردووە کە سەروەری بابەتێکە هیچ کات نابێت دەستکاری بکرێت، پەویستیشە هەر شتێك کە ئەنجام دەدرێت بکەمترین زیانی سیاسی و ئابووری بکرێت، سەوەری کەیسی گەلەکە پەویستە بچوونی هاوبەش هەبێت بە ئاوەی پێی بگەی.

سەماحەتی داوای کۆتایی پە هەنانی کارکانی هاوپەیمانێتی نوودووێتی کرد و گوتی بوونی 86 وڵات وەك سەرپەرشتیاری نوودووێتی وایە، داواشی کرد گفتوگۆی دەستانە بکرێت بە ئاوەی کارکانی هاوپەیمانێتی نەو دووێتی بکۆتا بهێنرێت، هەروەها پێوەندی دووقۆی لەگەڵ وڵاتانی هاوپەیمانێتیەکە دروست بکرێت کە بەشوەیەك بێت لەگەڵ بڕژوەندی عەراق بگونجێت. جەختیشی کردووە لەسەر پتەوکرنی متمانەی هاوبەش لەنێوان سەرجەم پێکهاتەکانی کۆمەڵگای عەراقی، هەورەها ووونیکردووە کە کردنەوەی دەسی پێوەندی دوو قۆی لەگەڵ وڵاتانی هاوپەیمانێتی یارمەتیدەر بە ئاوەی کارکانی هاوپەیمانێتی نوودووێتی لە عەراق

خەراتر بکەتا بێت.

سەماحەتی هووتیکردنەوە کە ئەنجومەنی پارێزگاکان جارێکی دیکە لامەرکەزیەتی بە وڵات گەرایەوە، دووپاتیشی کردەوە کە گرنگە یاسایەک بە هەڵبژاردنەکان دابڕێژرێت کە لەگەڵ فەلسەفەی ژیانمەی سیاسی بگونجێت نەک لەگەڵ بڕژەوەندی چەند لایەنێک، دوای تێپەڕبوونی دوو دەیە پێویستە یاسایەکی تایبەت بەهەڵبژادردن تەشریع بکرێت کە هووتن و گونجاو و باڵادەستی تێدا نەبیت، لەگەڵ تێبینی هەبوون لەسەر گەڵانکاری بۆپەڵەی بە بەرنامە کە بە ئاوەی ژمارەی کورسییەکانی لایەنێکی پێ زیاد بکرێت یان ژمارەی کورسییەکانی لایەنێکی پێ کەم بکرێتەوە، هووتیشی کردەوە کە هەڵبژاردنەکانی ئەم دواییە هاوسەنگی گەڵاندوەتەوە، دووپاتیشی کردەوە کە لەگەیشتنی سیاسی لە 80% پابەندبوونی هاوبەش سەبارەت بە هەڵبژاردنەکان هەیە.

سەماحەتی هەشداری دا لە بەردەوام بوون لە پشبەستن بە ئابووری تاکە سەرچاوە، گوتیشی پشبەستن بە تەنها بە نەوت بەهەڵاکەت بردنە جا بەم زوانە بێت یان لە داهاتوو، داوای کرد پێنجینەی کەرتەکانی بەرهەم هێنان کە پیشەسازی و گەشتوگوزار و کشتوکاڵ وگەشتیاری و تەکنەلۆژیان ئەکتیف بکرێت، دووپاتیشی کردەوە کە پێسەی سیاسی پابەندبوونە بە دەستوور و هەکەوتنە سیاسییە گونجاوەکان لەرێش هەست بە پابەندبوونی حکومەت بە بەرنامەی حکومی و هەکەوتن سیاسییەکان دەکەین، دواتر جارێکی دیکە بانگەشەی کرد بە یەکلایی کردنەوەی بابەتی هەبژاردنی کەسکی سونەی بەیز بە پەستی سەرکی ئەنجومەنی نوێنەران و هەشداری دا لە خراپی دواکەوتنی ئەو بابەتە و گوتی دواخستن لە کاتێك لە کاتەکان لەسەر داوای خودی پێکهاتەی سوننە بوو لەترسی ئاوەی کاریگەری پەستەکە لەسەر هەبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان نەبێت، داواشی کرد تەبایی هاوبەش لەناوخۆی پێکهاتەی سوننە هەبێت و هەکەوتن بکەن بە ئاوەی بەهەمووان لەسەر نوێنەرێك هەکەون کە لە پێکهاتەکە بێت و هەموو لەسەری ڕازی بن، دووپاتیشی کردەوە کە کێسەکە سیاسییە و پێویستە دادگای فیدڕالی لێی بدوور بگیرێت.

سەماحەتی گوتی مادەی هەشبەر ئافاتێکی مەترسیدارە چەندین لایەنی هەیە هەروەها ژیرخانی هەیە، گوتیشی زۆر لەو تاوانە سیر و سەمەرانەی ئێستا لەم وڵاتەکەمان هووددەن پێیوەندی بەوە هەیە.

سەماحەتی داوای کرد دەستوور قبوول بکرێت واتە هەموو دەستوور بە ئاوەی هەموو کەشکانی نەوان حکومەتی ناوەندی و هەرێم چارەسەر بکرێت و بە ئاوەش داوای کرد هەردوولا تەنازولات پشکەش بکەن و لەهەندێك داواکاری دابەزن، هەروەها ستایشی هەوڵەکاین سوودانی کرد لە هەگای چارەسەری کەشکان و بەردەوام بوون لە هەکەوتنەکان، دوتیشی کشانەوەی لا مەکەزیەت بە بڕژەوەندی مەکەزیەت بەهەی نەبوونی ئەنجومەنی پارێزگاکان بوو، تا مافکانیان وەربگرنەوە،دووپاتیشی کردەوە کە هەزی عەراق دەتوانێت مشتومەی سەروەری و دەستتێوەردانی ولاتانی دەوروبەر چارەسەر بکات.

سەماحەتی داوای کرد کەرتی تایبەت ئەکتیف بکرێت و کەسانی خاون تایبەتیش لەگەڵ کەمەگا تێکەڵ بکرێن، دووپاتیشی کردەوە کە گرنگە لایەنی بڕپرس ئامادەبێت کاتێك هەر بڕیارێکی تایبەت بەوان ئامادە دەکرێت بە ئاوەی تەشریع بکرێت، سەماحەتی گوتی یاسای نەوت و غاز پێویستی بە هەکەوتنەکی سیاسی هەیە، جەختیشی کردەوە کە ئەزموون لە کار گێشتنە بە ئامانجەکان و هەروەها پێویستە دڕچووانی زانکۆکانیش بە بازاڕی کار ببەسترێنەوە.

سەماحەتی حەکیم جەختی کردەوە کە پێویستە تەمارك بە دەنگدەرانی پێکهاتەکان هەبێت بە ئاوەی دادپەروەری لە نوێنەرایەتی کردن هەبێت و لەگەڵ فەلسەفەی نوێنەرایەتی پێکهاتەکە بگونجێت، با تێبینی

توانای ژەمی سیاسی لە چارەسەری کێشەکان بکەین، هەروەها ستایشی پێکهێنانی ئەنجومەنی پارێزگارانی کرد لە بەر ئەوەی رێلی لە پاڵپشتی کردنی پارێزگاکان و سندوقی نەوکانیش دەبێت.
سەبارەت بە سنجار سەماحەتی هەونیکردەوە کە بووتە پێنجەرێیکی ئیقلیمی و نێودەوڵەتی و داوای کرد کە یاسای ژگاربووانی داعش جێبەجێبکرێت.